Valtionvarain valiokunta/Sivistys- ja tiedejaosto **19.10.2018**
Ylitarkastaja Kari Niemi-Nikkola
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto

HE 123/2018 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2019

Teema: Liikuntatoimi (luku 29.90) /

Miten edistetään koko väestön liikunnan edistämistä, resurssien riittävyys ja painopisteet?

Liikkuva Koulu –ohjelman toteutuminen ja jatko?

Nuorten urheilijoiden tuen nykytilanne ja kehittämistarpeet?

Valtion liikuntatoimen tehtävänä on liikunnan edistäminen. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle ja liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Valtion talousarviossa 2019 esitetään rahapelitoiminnan voittovaroista urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen 154 667 000 euroa, sekä budjettivaroista lisäksi 3 274 000 euroa Liikkuva koulu –hankkeen jatkamiseen toisen asteen koulutuksessa, sekä valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin.

Valtiolla on liikuntatoiminnan tukemisessa neljä keskeistä vaikuttavuustavoitetta: liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus (33,9M€) liikuntaan ja urheiluun osallistuminen (64,8 M€), koko väestön liikunnan edistäminen 29,7M€+ (2,8 M€ budjettirahoitus), sekä liikunnan osaaminen ja tietopohja (26,3M€).

Koko väestön liikunnan edistämisessä tuki kohdistuu kuntien liikuntatoimen tukemiseen valtionosuuksina (19,5M€), sekä liikunnallisen elämäntavan edistämiseen tähtääviin toimenpiteisiin ja ohjelmiin (9,1+2,8M€), joissa tehdään myös poikkihallinnollista yhteistyötä sosiaali- ja terveysministeriön ja muiden hallinnonalojen kanssa.

1. KOKO VÄESTÖN LIIKUNNAN EDISTÄMINEN VALTIONHALLINNOSSA, RESURSSIEN RIITTÄVYYS JA PAINOPISTEET

Viimeisimpien tutkimus- ja seurantatietojen mukaan lapsista ja nuorista vain noin kolmannes, aikuisväestöstä viidennes ja ikäihmisistä vain muutama prosentti liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Vuonna 2017 lähes kolme neljäsosaa miehistä ja kaksi kolmasosaa naisista oli ylipainoisia ja neljännes työikäisistä voidaan luokitella lihaviksi. Liikunnan puute ja siitä aiheutuvat väestön terveyshaitat ovat kansantaloudellisesti tulevaisuuden suuria uhkakuvia. Riittämätön liikunta aiheuttaa väestötasolla mm. terveydenhuollon suoria kustannuksia, tuottavuuskustannuksia työpoissaoloina, ikääntyneiden kasvavia hoivakuluja, syrjäytymisen kustannuksia sekä sosiaalietuuksien lisäkustannuksia. Huhtikuussa 2018 julkaistun valtioneuvoston raportin mukaan liian vähäisen liikkumisen yhteiskunnalliset kustannukset ovat valtavan suuria, vuositasolla 3,2-7,5 miljardia euroa. Panostuksilla ennaltaehkäisevään terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen voidaan sen sijaan saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä.

Väestön riittämätöntä fyysistä aktiivisuutta ei voida ratkaista tarkastelemalla valtion talousarviota vain liikuntatoimen osalta. On välttämätöntä, että kaikki hallinnonalat toimivat asiassa yhteistyössä ja johdonmukaisesti. Julkisen talouden suunnittelussa on tärkeää pyrkiä hallintorajat ylittävään laajaan yhteistyöhön liikkumisen lisäämiseksi. Valtion talousarviossa on monien eri hallinnonalojen toimintoja ja määrärahoja, joilla on suoraa käytännön merkitystä fyysisen aktiivisuuden, liikunnan ja liikkumisen edistämisessä. Valtiovarainministeriön verotuslinjaukset ja kuntien ohjaaminen vaikuttavat keskeisesti väestön hyvinvointi- ja terveyskäyttäytymiseen. Liikenne- ja viestintäministeriö tukee kävelyn ja pyöräilyn edistämistä osana liikennejärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ulkoilun ja luonnon virkistyskäytön sääntely ja jokamiehenoikeudet ovat tärkeitä osatekijöitä liikkumisen ja hyvinvoinnin tukemisessa. Ympäristöministeriön, TEM:N ja OKM/koulutuspuolen rooli tulee ainakin lisätä tähän. Tai sitten laittaa muutamia ministeriöitä esimerkinomaisesti (esim. tämä ja tämä ministeriö). Varusmiesten ja reserviläisten fyysinen kunto on keskeistä puolustushallinnon näkökulmasta.

Valmistumassa olevan liikuntapoliittisen selonteon keskeisenä osana on esitetty useita lisä- tai kokonaan uusia toimenpiteitä liikkumisen lisäämiseksi eri ikävaiheissa liikuntahallinnon toimialalla ja poikkihallinnollisesti. Seuraavassa kooste liikuntahallinnon vuoden 2019 talousarvion puitteissa suunnitelluista toimenpiteistä koko väestön liikunnan edistämiseksi.

Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan ohjausryhmä ja linjaukset 2020 (TEHYLI)

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhdessä koordinoiman laaja-alaisen, poikkihallinnollisen Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan (TEHYLI) -ohjausryhmän 2015-2019 tehtävänä on varmistaa, että hallitusohjelman mukaiset kansalaisten liikkumisen edistämiseen liittyvät kirjaukset toteutuvat. Lisäksi ryhmän tehtävänä on johtaa ja koordinoida ”Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020” –asiakirjan toimeenpanoa. Linjauksissa ja niiden toimeenpanossa keskeistä on laaja-alainen poikkihallinnollinen ja moniammatillinen yhteistyö liikkumattomuuden vähentämiseksi ja liikunnan edistämiseksi, liikunnan läpäisyperiaate suomalaisessa yhteiskunnassa sekä organisaatioiden toimintakulttuurien liikunnallistaminen. Painopisteenä on vähän liikkuvat ihmiset ja väestöryhmät. TEHYLI-linjauksia toimeenpannaan erityisesti valtakunnallisten liikunnan edistämisohjelmien avulla: Ilo kasvaa liikkuen (varhaisvuodet), Liikkuva koulu (peruskoulu), Liikkuva opiskelu (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset, korkeakoulut), Kunnossa kaiken ikää –ohjelma ja ikäihmisten liikunnanedistämisohjelmat. TEHYLI-työ toteutetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistoiminnassa sekä kärkihankkeiden että e.m. ohjelmien kanssa. Keskeisiä hallituskauden yksittäisiä toimia TEHYLI-viitekehyksessä ovat olleet esimerkiksi Kansallisten istumisen vähentämissuositusten sekä Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten laatiminen. Myös liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden edistämisen näkökulman integroiminen osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työtä – sairauksien ennaltaehkäisyä, hoitoa ja kuntoutusta - on viime vuosina kiinnitetty erityistä huomiota. Erityisesti ammattimaista liikuntaneuvontaa ja liikunnan palveluketjua on kehitetty voimakkaasti. Osana TEHYLI-työtä on monin tavoin, kuten ministerikuulemisten, sote- ja maakuntauudistuksen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kiertueen sekä viestinnän keinoin (mm. uusi www.muutostaliikkeella.fi-sivusto), pyritty vaikuttamaan liikunnan merkityksen parempaan tunnistamiseen ja aseman parantamiseen suomalaisessa yhteiskunnassa.

Liikunnallisen elämäntavan kehittämisavustukset (3,8 M€)

Vuosittain myönnetään Muutosta liikkeellä! (TEHYLI) -linjausten toimeenpanon, hallitusohjelman liikkumisen edistämiseen liittyvien kirjausten sekä liikuntalain toimeenpanon tukemiseksi liikunnallisen elämäntavan avustuksia:

a) valtakunnalliset ja alueelliset (OKM:n kautta; lähinnä säätiöille ja yhteisöille) sekä
b) paikalliset kehittämisavustukset (aluehallintovirastojen kautta; pääasiassa kunnille).

Vuonna 2018 eniten avustettavia valtakunnallisia hankkeita kohdentui kouluikäisten ja nuorten aikuisten liikunnan edistämiseen. *Kouluikäisten kategoriassa* avustettiin useita koulupäivän liikunnallistamista (=Liikkuvaa koulua) tukevia hankkeita*. Nuoriin aikuisiin/opiskelijaliikuntaan* kohdentuvat hankkeet olivat pääasiassa korkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen hankkeita, joissa keskeisimpiä toimenpiteitä ovat eri korkeakoulujen liikuntapalveluiden yhdistäminen ja kehittäminen, liikuntaneuvonnan ja terveyspalveluketjun sekä vertaistukimallien kehittäminen ja opiskelijoiden osallistaminen liikunnan lisäämiseksi. Vuonna 2018 paikallisista hankkeista valtaosa kohdistui varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin liikunnallistamiseen sekä liikuntaneuvonnan ja liikunnan palveluketjun kehittämiseen. Suurin osa tästä määrärahasta avustettavista hankkeista kytkeytyvät osaksi eri liikunnanedistämisohjelmien tavoitteita ja toimeenpanoa, seurantaa ja arviointia.

Kunnossa kaiken ikää –ohjelma (2,3 M€)

Ohjelman avulla edistetään vähän liikkuvan työikäisen aikuisväestön liikunnallista elämäntapaa. Ohjelma toteutetaan yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, ympäristöministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja Metsähallituksen kanssa (aiesopimus vuosille 2015-2019). Toiminnallisen yhteistyön lisäksi olisi tärkeää laajentaa myös hankkeen rahoituspohjaa poikkihallinnollisesti. Tällä hetkellä ohjelmaa rahoittaa ainoastaan opetus- ja kulttuuriministeriö.

Toiminta kohdistuu monialaisesti terveysliikunnan toimijakenttään aina valtakunnallisista verkostoista paikallistason toimijoihin asti. KKI-ohjelman teemoja ovat liikunta- ja painonhallintamallien sekä liikuntaneuvonnan ja sen palveluketjun kehittäminen ja levittäminen, Toimintakykyä työelämään – kokonaisuus, fyysisesti huonokuntoisten miesten aktivointi, arkiliikunnan olosuhteiden kehittäminen ja luontoliikunnan edistäminen.

KKI-ohjelman keskeisiä paikallistason toimenpiteitä ovat taloudelliset hanketuet, koulutukset terveysliikunnan päättäjille ja toimijoille sekä valtakunnalliset kiertueet paikallisen ja alueellisen yhteistyön lisäämiseksi. Ohjelman koordinoimat valtakunnalliset verkostot suunnittelevat ja edistävät yhdessä painopisteiden ja teemojen leviämistä.

2. LIIKKUVA KOULU –OHJELMAN TOTEUTUMINEN JA JATKOTOIMENPITEET

Liikkuva koulu -ohjelma osana hallituksen kärkihankkeiden toteutusta. Liikkuva koulu -ohjelma on osa Sipilän hallituksen osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeita. Se on osaamisen ja koulutuksen kärkihanke: ”1 Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin” yksi päätoimenpide: ”3. Tunti liikuntaa päivässä. Liikkuva koulu -ohjelma laajennetaan valtakunnalliseksi koskemaan kaikkia peruskouluikäisiä lapsia ja nuoria”. Toimenpiteen toteutukseen varattiin yhteensä 21 miljoonaa euroa vuosina 2016-2018. Kolmen vuoden aikana peruskoulujen toimintaa avustettiin yhteensä 16 366 780 eurolla. Avustukset myönnettiin kunnille. Avustuksen saamisen edellytyksenä oli 50 % omarahoitusosuus, josta kertyi kolmen vuoden aikana rahoitusta toimintaan vähintään saman verran kuin valtionavustuksesta. Peruskoulujen toimintaa resursoitiin siten yhteensä yli 32 M euroa. Osana kärkihankkeen toteutusta avustuksista jaettiin myös yhteensä 4 441 918 euroa toisen asteen kokeilujen avustamiseen (*Liikkuva opiskelu*) vuosina 2017 ja 2018.

Pilottina 45 koululla vuonna 2010 alkanut Liikkuva koulu on kasvanut valtakunnalliseksi ohjelmakokonaisuudeksi, osana hallituksen osaamisen ja koulutuksen kärkihanketta. Liikkuva koulu -toiminnassa on mukana 88 % Suomen peruskouluista, 91 % Suomen kunnista ja 91 % oppilaista. Ohjelmakokonaisuus kattaa Liikkuva opiskelu ja Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmien kautta myös varhaiskasvatuksen ja toisen asteen.

Hallitusohjelman 2015 tavoitteena oli, että Liikkuva koulu -ohjelma laajenee koskemaan kaikkia peruskouluikäisiä lapsia ja nuoria. Tämän tavoitteen voidaan katsoa toteutuneen. Fyysisen aktiivisuuden tavoitteen toteuma selviää Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa (LIITU) -tutkimuksen tulosten julkistamisen yhteydessä alkuvuodesta 2019. Tuloskortti lasten ja nuorten liikunnasta Suomessa julkaistaan kansallisessa liikuntafoorumissa. Tuloskortissa valtakunnalliset suomalaiset väestötason seurantakyselyt osoittavat, että suosituksen mukaan tunti päivässä liikkuvien lasten ja nuorten osuus on lisääntynyt ja vähän liikkuvien lasten ja nuorten osuus on vähentynyt 2000-luvulla.

Liikkuvan koulu -kärkihankkeen väliraportin perusteella sekä toimenpide- että tulosindikaattorit eroavat merkittävästi ala- ja yläkouluissa, yläkoulujen tulosten ollessa huonommat. Lisäksi, vaikka kehitystä on saatu aikaan, erityisesti vähän liikkuvien tavoittamisessa on vielä paljon tekemistä.

Liikkuva koulu -toiminnan kehittäminen jatkuu sekä valtakunnallisesti, alueellisesti että kuntatasolla myös kärkihankevaiheen jälkeen. Kunnissa ja kouluissa on löydetty toimivia malleja Liikkuva koulu -toiminnan toteuttamiseksi, mikä luo edellytykset toiminnan vakiintumiselle. Tärkeintä on nyt varmistaa näiden toimenpiteiden jatkuvuus. Kärkihankerahoituksen päättyessä painotus tulee jatkossa olemaan erityisesti kouluille tarjottavissa tukitoimissa.

Tavoitteena Liikkuva koulu -ohjelmakokonaisuuden suhteen on painopisteen siirto toisen asteen koulutukseen ja varhaiskasvatukseen vuoden 2018 jälkeen. sekä Liikkuva koulu -kärkihankkeen tyyppinen tavoitteenasettelu näille kohderyhmille vuosina 2019–2023. Peruskoulujen osalta tavoitteena on vakiinnuttaa toiminta osaksi suomalaista liikunnan edistämisen käytäntöä. Peruskoulujen osalta Liikkuva koulu -toiminta jatkuu kuntien omalla rahoituksella.

Valtion talousarvioehdotuksessa vuodelle 2019 Liikkuva koulu –ohjelmaa on tarkoitus laajentaa siis toisen asteen opiskelijat kattavaksi Liikkuva opiskelu –ohjelmaksi, jota rahoitetaan vuonna 2019 yhteensä 2,8 miljoonalla eurolla budjettivaroista. Liikkuva koulu -toiminnan laajentaminen toisen asteen oppilaitoksiin alkoi 50 pilottihankkeella jo vuonna 2017. Pilotissa on vuosina 2017–2019 mukana 127 oppilaitosta, joissa

on yhteensä 95 000 opiskelijaa. Kaikkiaan Liikkuva opiskelu -toimintaan rekisteröityi ensimmäisen vuoden aikana 144 oppilaitosta, jotka kattavat yli 150 000 opiskelijaa. Toiminnan nopea laajeneminen kuvaa oppilaitosten suurta motivaatiota hyvinvoinnin edistämiseen

Tutkimustulokset ja Liikkuvan koulun rekisteritieto osoittavat, että toiminnalla voidaan saavuttaa sille asetetut tavoitteet ja että toteutukseen ovat sitoutuneet laajat verkostot, kuten kunnat, järjestöt ja useat yritykset. Toiminnalla on voitu fyysisen aktiivisuuden lisäksi vaikuttaa muun muassa oppimiseen, kouluviihtyvyyteen ja työrauhaan, ja siten tukea koulujen ja oppilaitosten perustehtävää.

Suomi tarvitsee myös Liikkuva varhaiskasvatus –ohjelman

Ilman merkittävää panostusta budjettivaroista veikkausvoittovarat eivät riitä vaikuttaviin toimenpiteisiin laajojen kohderyhmien tavoittamisessa. Valtion liikuntaneuvosto esittää lausunnossaan valtion talousarvioesityksestä 2019, että Liikkuva koulu –toimenpideohjelman laajentamiseen varhaiskasvatukseen osoitettaisiin budjettivaroista erillinen lisämääräraha. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää ehdotusta erinomaisena. Liikkuva koulu –ohjelmasta saatujen kokemusten ja toimintamallien siirtäminen ja hyödyntäminen myös varhaiskasvatuksessa on kustannustehokasta, koska tutkimusten mukaan alle kouluikäisiin kohdentuvilla toimenpiteillä voidaan merkittävällä tavalla vaikuttaa yksilön omaksumiin liikuntatottumuksiin ja –kykyihin.

3. NUORTEN URHEILIJOIDEN TUEN NYKYTILANNE JA KEHITTÄMISTARPEET

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2019 liikuntaan ja urheiluun osallistumisen vaikuttavuusalueella kohdennetaan määrärahoja huippu-urheilun tukemiseen yhteensä 12,65 M€. Näistä urheilijoiden toimeentulon ja ammattiin valmistautumisen suoria tai välillisiä tukia ovat urheilija-apurahat, urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten tuki, sekä URA-säätiölle osoitettu tuki

Urheilija-apurahajärjestelmä

Urheilijalle myönnettävien apurahojen tarkoitus on parantaa apurahaurheilijoiden sosiaalista asemaa sekä parantaa heidän mahdollisuuksiaan panostaa urheilijan uraan kokonaisvaltaisemmin. Apuraha on veroton tuloverolain (1535/1992) 82 §:n 1 momentin 4 kohdan (1170/1998) nojalla. Sen mukaan veronalaista tuloa ei ole opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämälle urheilijalle maksettava harjoitteluapuraha.

Apurahaa myönnettäessä huomioidaan urheilijan kansainväliset näytöt sekä huomioidaan urheilijan tulos- ja menestyskehitys suhteessa lajin kansainväliseen tasoon ja kehitykseen. Apurahoja myönnetään kaksi kertaa vuodessa. Alkuvuodesta, tammi-helmikuussa myönnetään kesälajien urheilijoiden apurahat kalenterivuodeksi ja keväällä, touko-kesäkuussa talvilajien urheilijoiden apurahat seuraavan vuoden toukokuun loppuun asti edellytyksellä, että eduskunta myöntää seuraavalle vuodelle tarkoitusta varten määrärahat. Budjettiteknisesti seuraavan talousarviovuoden määrärahasta maksetaan talvilajien urheilijoille edellisen vuoden päätöksellä viiden kuukauden apuraha. Vuonna 2018 urheilija-apurahaa myönnettiin 274 urheilijalle ja apurahan suuruus on 20 000, 10 000 ja 6 000 euroa. Vuodelle 2019 on VTAE:ssa urheilija-apurahoihin varattu 2.300 000 euroa.

Apurahan merkitys urheilijoille on suuri. Erityisen tärkeä apuraha on nuorille urheilijoille, joiden mahdollisuudet hankkia yritysten sponsorointitukea ovat heikoimmat. Ministeriössä on harkittu sitä, että tulevien vuosien talousarviovalmistelussa tulee tutkia mahdollisuutta edelleen korottaa nuorille urheilijoille osoitettujen apurahojen kokonaismäärää.

Ruotsissa Riksidrottsförbundet myöntää yhdessä Svenska Spelin kanssa vuosittain 75 huippu-urheilijalle 50000 kruunun (n. 4 800 euroa) apurahan lukion jälkeisen koulutuksen ja urheilu-uran yhdistämiseen.

Norjassa Olympiatoppen on tälle vuodelle myöntänyt apurahoja yhteensä 191 urheilijalle ja 7 joukkueelle. . Norjassa suurimman eli A-apurahan määrä on 120 000 NKR, B-apurahan määrä on 70 000 NKR ja kehittyvän nuoren urheilijan apurahan määrä on 60 000 NKR (12 700/7 400/6 300 euroa).

Ministeriössä selvitetään myös mahdollisuuksia tukea nykyistä paremmin apurahaa saavien yksilöurheilijoiden valmentajia. Nykyisin ministeriö myöntää ko. urheilijoiden valmentajille kuluperusteisesti ministeriön käyttövaroista pientä avustusta Suomen Olympiakomitean kautta. Jotta päästäisiin nykyistä ammattimaisempaan toimintaan, tulisi henkilökohtaisten valmentajien tukijärjestelmää kehittää osana urheilijoiden apurahajärjestelmää.

Urheiluakatemiat ja valmennuskeskukset

Urheiluakatemiatoiminnan lähtökohtana on, että valmennuksen, harjoittelun ja opintojen yhteensovittaminen toteutuu urheilijan arkipäivässä parhaalla mahdollisella tavalla. Tästä syystä urheiluakatemioiden toiminnan tukemisessa korostuu paikallisuus ja seudullisuus. Urheiluakatemioita tulisi tästä syystä toimia eri puolilla maata mahdollisimman kattavasti. Urheiluakatemioiden toimintaa koordinoi ja kehittää valtakunnallisesti Suomen Olympiakomitea. Olympiakomitean perusajatuksena on, että kaikkien urheiluakatemioiden tulisi toteuttaa tavoitteelliseen ja monipuoliseen päivittäisharjoitteluun tähtäävää toimintaan yläkouluvaiheessa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Lisäksi seutukunnittain toimisi ainakin yksi kattavampi alueellinen urheiluakatemia, jolla on mukana toiminnassa myös korkea-asteen oppilaitoksia. Urheiluakatemioiden perustoimintamalli on siis kaikilla sama, mutta akatemioiden koko, toimintaympäristöt ja kustannusrakenteet voivat suurten kasvukeskusten ja pienempien paikkakuntien akatemioiden välillä olla erilaiset. Kasvattaja-akatemiat ovat tyypillisesti pienillä paikkakunnilla toimivia, lisäharjoittelumahdollisuuksia yhdessä tai yksittäisissä lajeissa tarjoavia oppilaitoksia. Suurimmilla valtakunnallisilla akatemioilla lajivalikoima on laaja, valmennus- ja tukipalveluiden sekä henkilöstön määrä on suuri ja taso on korkea, ja harjoitteluolosuhteet ovat lajikohtaisesti laadukkaat ja subventoidusti urheilijoiden käytettävissä.

Valmennuskeskukset ovat tyypillisesti urheiluopistojen yhteydessä toimivia harjoittelu- ja osaamiskeskittymiä. Niillä voi olla yhden tai useamman lajin maajoukkuetason valmennustoimintaa ja/tai jonkun huippu-urheilun osa-alueen parasta kansallista osaamista tai kehittämistoimintaa. Ollakseen Olympiakomitean hyväksymiä, valmennuskeskuksilla tulee olla roolissaan ja tehtävissään keskeisesti sekä valtakunnallinen koordinaatiorooli että kansainväliset verkostot.

Valtionavustus urheiluakatemioille ja valmennuskeskuksille myönnetään erityisavustuksena akatemiatoiminnan koordinaatiosta sekä urheilijoille tarjottavista asiantuntijapalveluista aiheutuviin kustannuksiin, ja valmennuskeskuksille erityisestä osaamistehtävästä aiheutuviin kuluihin. Lajivalmennuksesta aiheutuvien kulujen kattamisesta urheiluakatemioissa ja valmennuskeskuksissa vastaavat pääsääntöisesti lajiliitot ja urheiluseurat.

Urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten avustuksiin on vuoden 2019 VTAE:ssa varattu yhteensä 1 950 000 euroa.

Urheilijoiden ammattiin valmistautumisen edistäminen

Ministeriö on vakiintuneesti myöntänyt Urheilijoiden ammatinedistämissäätiölle (URA-säätiö) avustusta edelleen jaettavaksi stipendeinä urheilijoiden kouluttautumisen tukemiseen. Tuki on tarkoitettu urheilijan urheilu-uran jälkeisen kouluttautumisen tukemiseen, valtion päällekkäisten tukimuotojen välttämiseksi. URA-säätiö vastaa avustusten myönnön kriteereistä ja seurannasta. URA-säätiön avustukseen on vuoden 2019 VTAE:ssa varattu 300 000 euroa.